

POSTANOWIENIE

Dnia 31 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Cesarz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 31 stycznia 2020 r.,
sprawy **M. R.** ,
podejrzanego o czyn z art. 177 § 1 k.k.,
z powodu kasacji wniesionej w trybie art. 521 k.p.k. przez Ministra Sprawiedliwości
– Prokuratora Generalnego na niekorzyść
od postanowienia Sądu Rejonowego w C.
z dnia 28 maja 2018 r., sygn. akt II Kp (...),
utrzymującego w mocy postanowienie funkcjonariusza Komisariatu Policji w T. z
dnia 2 marca 2018 r., sygn. RSD (...) o umorzeniu dochodzenia, zatwierdzone w
dniu 5 marca 2018 r., sygn. PR Ds. (...), przez prokuratora Prokuratury Rejonowej
w C.,

p o s t a n o w i ł :

**uchylić zaskarżone postanowienie oraz utrzymane nim w
mocy postanowienie funkcjonariusza Komisariatu Policji w T. z
dnia 2 marca 2018 r., sygn. RSD (...) o umorzeniu dochodzenia,
zatwierdzone w dniu 5 marca 2018 r., sygn. PR Ds. (...), przez
prokuratora Prokuratury Rejonowej w C. .**

UZASADNIENIE

Postanowieniem funkcjonariusza Komisariatu Policji w T. z dnia 2 marca 2018 r. sygn. akt RSD (...), zatwierdzonym w dniu 5 marca 2018 r., sygn. akt PR Ds (...), przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w C. , na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. wobec braku znamion czynu zabronionego zostało umorzone

dochodzenie przeciwko M. R. podejrzanemu o to, że w dniu 8 września 2017 r. w T. na ulicy D., woj. (...), prowadząc pojazd marki C. nr rej. (...), naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że wykonując manewr skrętu w lewo na parking marketu budowlanego M. (posesja nr [...]), nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu kierującemu motocyklem marki K. nr rej. (...) A. B. , który poruszał się prawidłowo z przeciwnego kierunku, w wyniku czego doprowadził do zderzenia pojazdów, wskutek którego pokrzywdzony A. B. doznał obrażeń ciała w postaci złamania podstawy V kości śródreźcza lewego, co spowodowało naruszenie funkcji narządu ciała powyżej siedmiu dni w rozumieniu art. 157 § 1 k.k. oraz stłuczenia obu kończyn dolnych zwłaszcza w obrębie stawów skokowych z ograniczeniem ruchomości szczególnie lewego stawu skokowego, stłuczenia kręgosłupa lędźwiowego, co spowodowało naruszenie funkcji narządu ciała poniżej siedmiu dni w rozumieniu art. 157 § 2 k.k., tj. o przestępstwo z art. 177 § 1 k.k.

Do powyższego postanowienia z uwagi na treść art. 325e § 1 zd. 2 k.p.k. nie zostało sporządzone uzasadnienie.

Zażalenie na powyższe orzeczenie wniósł pokrzywdzony A. B. . Zaskarżając powyższe postanowienie w całości, zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść poprzez przyjęcie, że podejrzany M. R. nie popełnił czynu z art. 177 § 1 k.k. Podniósł, że opinia biegłego z zakresu technicznej i kryminalistycznej rekonstrukcji wypadków drogowych jest nielogiczna, wewnętrznie sprzeczna i całkowicie pomija istotne okoliczności sprawy, w tym przepisy ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym. Biegły nie wskazał bowiem, że to pokrzywdzony poruszał się drogą z pierwszeństwem przejazdu i tego, iż to kierowca samochodu marki C. winien zachować szczególną ostrożność, wykonując manewr skrętu w lewo i przecinając pas ruchu, po którym poruszał się pokrzywdzony. Biegły niezrozumiale także przyjął, że kierowca C. miał prawo sądzić, iż kierujący samochodem S. nie będzie „wyprzedzany” przez inny pojazd, podczas gdy pokrzywdzony nie wyprzedzał samochodu S., a jedynie go omijał. We wnioskach końcowych swojej opinii biegły zaś przyjął, że kierujący motocyklem wykonywał już manewr „omijania” samochodu S., czego konsekwencją jest wewnętrzna sprzeczność opinii.

Podnosząc powyższe zarzuty pokrzywdzony wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Prokuraturze Rejonowej w C., celem kontynuowania postępowania przygotowawczego.

Sąd Rejonowy w C. postanowieniem z dnia 28 maja 2018 r., sygn. akt II Kp (...) nie uwzględnił zażalenia pokrzywdzonego i utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie, podnosząc, że z materiału dowodowego wynika, że „to A. B. naruszył określone normy prd, co z kolei pozostawało w związku przyczynowo – skutkowym z zaistniałym wypadkiem”. W odniesieniu do zarzutów kierowanych wobec opinii biegłego P. S. rozważania Sądu sprowadzały się do konkluzji, iż jest ona „jasna, pełna i nie budzi wątpliwości” oraz do zacytowania twierdzeń zawartych w opinii.

Kasację od powyższego orzeczenia wniósł na podstawie art. 521 k.p.k. Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny, zaskarżając go w całości na niekorzyść podejrzanego M. R. . Autor kasacji zarzucił:

„I. rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 433 § 1 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 94 § 1 pkt 5 k.p.k. i art. 98 § 1 k.p.k., polegające na zaniechaniu dokonania przez Sąd Rejonowy wszechstronnej kontroli odwoławczej oraz należytego rozważenia i ustosunkowania się w uzasadnieniu orzeczenia do wszystkich zarzutów podniesionych w środku odwoławczym wniesionym przez pokrzywdzonego, w następstwie czego doszło do utrzymania w mocy niezasadnego, bo wydanego z naruszeniem art. 297 § 1 pkt 1, 4 i 5 k.p.k. postanowienia funkcjonariusza Komisariatu Policji w T. , zatwierdzonego przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w C. , o umorzeniu dochodzenia przeciwko oskarżonemu M. R. ;

II. rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 201 k.p.k. poprzez uznanie, że opinia biegłego z zakresu technicznej i kryminalistycznej rekonstrukcji wypadków drogowych wydana przez biegłego P. S. jest jasna, pełna i nie budzi wątpliwości, podczas gdy jest ona niepełna i niejasna, albowiem nie tylko nie udziela odpowiedzi, który z uczestników ruchu naruszył i jakie zasady bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz czy istnieje związek przyczynowy pomiędzy stwierdzonym

naruszeniem przepisów a zaistniałym wypadkiem, ale i w swej treści zawiera założenia sprzeczne z materiałem dowodowym zebrany w sprawie, które stanowiły podstawę sformułowania wniosków końcowych opinii co do przyczyn zaistnienia zdarzenia”.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu Rejonowego w C. i utrzymanego nim w mocy postanowienia funkcjonariusza Komisariatu Policji w T., zatwierdzonego przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w C. i przekazanie sprawy temu prokuratorowi w celu dalszego prowadzenia postępowania przygotowawczego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co skutkowało jej rozpoznaniem na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k.).

Trafnie podniósł skarżący, że dokonana przez Sąd Rejonowy w C. kontrola instancyjna postanowienia z dnia 2 marca 2018 r., sygn. RSD (...), zatwierdzonego w dniu 5 marca 2018 r. przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w C. (sygn. PR Ds (...)), nie spełniała warunku wnikliwości i rzetelności (art. 433 § 2 k.p.k.)

Wnosząc zażalenie na powyższe postanowienie pokrzywdzony sformułował szereg zarzutów pod adresem dowodu z opinii biegłego z zakresu technicznej i kryminalistycznej rekonstrukcji wypadków drogowych P. S. (k. 55 - 69). Wyrażając swoje zastrzeżenia, wykazał istnienie przesłanek określonych art. 201 k.p.k., decydujących o potrzebie podjęcia określonych w tym przepisie czynności w celu uzupełnienia niejasnej i niepełnej opinii. Wskazał, że widoczne braki oraz wewnętrzne sprzeczności opinii uniemożliwiały poczynienie na podstawie tego dowodu prawidłowych ustaleń faktycznych, czyniąc postanowienie o umorzeniu postępowania co najmniej przedwczesnym.

Utrzymując w mocy zaskarżone postanowienie, Sąd Rejonowy w C. przeszedł nad wyartykułowanymi w zażaleniu skądinąd słusznymi wątpliwościami do porządku, sprowadzając swoją analizę jedynie do ogólnych i pozbawionych wnikliwości wywodów oraz bezrefleksyjnego powtórzenia wniosków opinii. Nie odniósł się natomiast do konkretnych i rzeczowych zarzutów zażalenia, wskazujących na ewidentne mankamenty tego dowodu. Treść uzasadnienia pozwala wysnuć wniosek, że Sąd Rejonowy w C., orzekając jako Sąd odwoławczy,

nie przeanalizował tych zarzutów w sposób rzetelny, zgodnie z wymogiem zawartym w art. 433 § 2 k.p.k. oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego. Uchybienie to było rażące i mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (art. 523 § 1 k.p.k.) Rzeczywiście bowiem, opinia biegłego P. S. , jako najważniejszy, czy wręcz przesądzający dowód w sprawie, nie zawierała ustaleń ze stosownym odniesieniem ich do właściwych przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, normujących problematykę pierwszeństwa przejazdu uczestników zdarzenia, co jest przecież zagadnieniem kluczowym, od którego należało rozpocząć analizę przebiegu zdarzenia. Trafnie również autor kasacji podniósł, co wcześniej zarzucone zostało w środку odwoławczym, że określając manewr wykonywany przez pokrzywdzonego, biegły użył pojęć „omijanie” i „wyprzedzanie”, wymiennie, jako znaczeniowo tożsamy, podczas gdy w ustawie Prawo o ruchu drogowym zostały one wyraźnie rozróżnione (art. 2 pkt 26 i 27). Jest to o tyle doniosłe, że z wykonywaniem danego manewru związany jest inny zakres obowiązków kierującego pojazdem (art. 23 pkt 2, 24 pkt 1 - 12 ww. ustawy). Z materiału dowodowego sprawy wynika, że pokrzywdzony omijał pojazd marki S. [...] kierowany przez J. P.. Zatem autor zażalenia zasadnie kwestionował ten fragment opinii, w którym była mowa o wyprzedzaniu. Przedmiotowa opinia nie zawiera odpowiedzi na pytanie, przez którego z uczestników ruchu drogowego i jakie obowiązujące w ruchu drogowym zasady zostały naruszone, czy zachodzi związek przyczynowy pomiędzy zaistniałym naruszeniem a kolizją. Zastrzeżenia budzi także twierdzenie biegłego, że początkiem stanu zagrożenia był moment przekroczenia przez kierującego pojazdem C. osi jezdni przy jednoczesnym założeniu, że przyczyną zdarzenia był manewr omijania pojazdu S. przez pokrzywdzonego. Wobec obowiązku zachowania szczególnej ostrożności, jaki nakładają na prowadzącego pojazd przepisy ustawy Prawo o ruchu drogowym (art. 2 pkt 22, art. 3 ust. 1), nie można podzielić opinii biegłego, że taki obowiązek istniał tylko po stronie kierującego motocyklem, zaś kierowca skręcający w lewo pojazdem C. miał „prawo sądzić, iż kierująca samochodem S. nie będzie wyprzedzana przez inny pojazd”, ignorując przez to art. 22 ust. 1 tej ustawy.

Powyższe braki i wątpliwości, jakie nasuwają się w sposób naturalny po lekturze opinii (wbrew temu co przyjął Sąd Rejonowy C.), będące wadami

określonymi w art. 201 k.p.k., rodziły konieczność uzupełnienia materiału dowodowego, wykluczając na tym etapie postępowania podjęcie merytorycznej decyzji kończącej postępowanie. Przedmiotowa opinia, z przyczyn wskazanych powyżej, była bowiem na tyle wątpliwa, że dla realizacji celów postępowania przygotowawczego wymagała co najmniej uzupełnienia przez biegłego P. S. , nie wykluczając - w razie istnienia dalszych niejasności – możliwości powołania innego biegłego. Prawidłowo sporządzona opinia powinna w sposób jednoznaczny określić rodzaj obowiązków każdego z uczestników ruchu, wskazać kto i jakiego rodzaju reguły naruszył oraz określić związek przyczynowy pomiędzy tym naruszeniem a zaistniałymi konsekwencjami będącymi przedmiotem niniejszego postępowania. Innymi słowy, czy podejrzany po zbliżeniu się do osi jezdni, widząc z nadjeżdżającego z przeciwnego kierunku na wprost motocyklistę, powinien mu ustąpić pierwszeństwa i dopiero wykonać manewr skrętu w lewo, czy też widząc jadącego z naprzeciwka motocyklistę, mógł mimo to skręcić w lewo.

Brak wnikliwości przy ocenie powyższej opinii skutkowało, jak trafnie wskazał Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny, rażącą obrazą art. 201 k.p.k. Uzasadniony zatem był wniosek o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz utrzymanego nim w mocy postanowienia o umorzeniu dochodzenia i przekazanie sprawy prokuratorowi w celu dalszego prowadzenia postępowania przygotowawczego.

Organ prowadzący to postępowanie, będąc związany wyrażonymi powyżej zapatrywaniem (art. 330 § 1 k.p.k.), winien dążyć do usunięcia wszystkich powyższych mankamentów opinii, następnie samodzielnie ocenić dowody i dokonać wykładni przepisów, w tym prawa o ruchu drogowym, po czym w zależności od wyników postępowania dowodowego, podjąć stosowne czynności procesowe. Jednocześnie do akt sprawy winny zostać dołączone całe oryginalne akta PR Ds. (...).D – RSD (...) (k. 81 i 97) wraz z aktami Sądu Rejonowego w C., sygn. II W (...) (str. 13 kasacji).